

FORM 1.1: MUONGOZO WA KAZI KWA AJILI YA KUTEMBELEA KAYA ZENYE WATOTO WA UMRI WA MIEZI 0-5 KWA AJILI YA MAJADILIANO NA KUBADILISHA TABIA

Ulizia jina na umri wa mtoto

AFYA YA MTOTO

- Muulize mama: mtoto anaendeleaje? (onesha kumjali mtoto)
- Mgonjwa au mnyonge?
- Asiyetulia au analialia?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Maendeleo ya mtoto

- Je mama/mlezi muda mwingine anajihusisha na mtoto kwa:
  - Kuongea na mtoto/kufuatiliza au kurudia sauti ya mtoto?
  - Kumwambia mtoto?
  - Kucheza na mtoto?
  - Kumuonesha mtoto vitu mbalimbali, kumhamasisha mtoto ili ashike vitu na kuvipanga
  - Kufanya matendo anayofanya mtoto (mfano, kupunga mkono bai...bai)
  - Kutabasamu?
- Je! Baba wakati mwingine anajihusisha katika mambo yaliyotajwa hapo juu?
- Una vitu au vitabu vya mtoto kuchezea? (vitu rahisi ambavyo vinaweza tengenezwa nyumbani ni sawa)
- Je! Mlezi/ mama humpongeza mtoto anapoongea, anapocheza, anapotambaa, anaposimama n.k?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Usafi: kunawa mikono, usafi wa maji na mazingira

- Je! Kuna mifugo nyumbani? Wamefungiwa bandani? Na je wanaweza fika mahali alipo mtoto?
- Je kuna Kinyesi cha mnyama au binadamu kwenye mazingira ya nyumbani?
- Je! Mtoto yuko kwenye mazingira machafu (kwenye udongo/ uchafu) hata kama mazingira yamesafishwa?
- Je! Mtoto ameonekana anakula uchafu?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Chakula cha mtoto

- Mtoto anayonyea? (nukuu changamoto wakati wa unyonyeshaji, kama kumpakata mtoto na kumweka kwenye titi.)
- Unamnyonyesha mtoto mara ngapi kwa siku?
- Mama anamnyonyesha mtoto titi moja mpaka liishe kabla ya kumpa titi linguine?
- Mama ana tatizo lolote la kumnyonyesha mtoto?
- Mama/mlezi anafanya nini kumhimiza mtoto kunyonya maziwa ya mama?
- Kama mtoto hanyonyi maziwa ya mama pekee, je mama/mlezi anamlisha mtoto kwa kutumia kikombe au kijiko safi?
- Je! Mtoto anaonekana kuwa na njaa?
- Je! Mtoto anapewa vinywaji vingine kama maji?
  - Anapewa nini, mara ngapi na kwa kiasi gani?
- Je! Mtoto anakula vyakula vingine? (kamavile uji)
  - Anapewa nini, mara ngapi na kwa kiasi gani?

AINISHA

Mambo muhimu yanayoleta ugumu katika ulishaji na utunzaji wa mtoto?

JADILI NA TOA MAPENDEKEZO

Vitu vidogo na rahisi ambavyo mama ataweza jaribu kufanya?

JARIBU KUFANYA

Mama apewe nafasi ya kujaribu hayo matendo mapya ndani ya muda ambao unakubalika. Nukuu hayo matendo kwenye daftari la kumbukumbu kwa ajili ya ufatiliaji siku nyingine utakapomtembelea.

FORM 1.2: MUONGOZO WA KAZI KWA AJILI YA KUTEMBELEA KAYA ZENYE WATOTO WENYE UMRI WA MIEZI 6-11 KWA AJILI YA MAJADILIANO NA KUBADILISHA TABIA

ulizia jina na umri wa mtoto

AFYA YA MTOTO

- Muulize mama: mtoto anaendeleaje? (onesha kumjali kwa mtoto)
- Mgonjwa au mnyonge
- Asiyetulia au analialia

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Maendeleo ya mtoto

- je mama/mlezi muda mwingine anajihusisha na mtoto kwa;
  - Kuongea na mtoto/kufuatiliza au kurudia sauti ya mtoto?
  - Kumwambia mtoto?
  - Kucheza na mtoto?
  - Kumuonesha mtoto vitu mbalimbali, kumhamasisha mtoto ili ashike vitu na kuvipanga
  - Kufanya matendo anayofanya mtoto (mfano, kupunga mkono bai...bai)
  - Kutabasamu?
- Je! Baba anajihusisha katika mambo yaliyotajwa hapo juu?
- Una vitu au vitabu vya mtoto kuchezea? (vitu rahisi ambavyo vinaweza tengenezwa nyumbani)
- Je! Mlezi/ mama humpongeza mtoto anapongea, anapocheza, anapotambaa, anaposimama n.k?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Usafi: kunawa mikono, usafi wa maji na mazingira

- Je! Kuna mifugo nyumbani? Wamefungiwa bandani? Na je wanaweza fika mahali alipo mtoto?
- Kinyesi cha mnyama au binadamu kwenye mazingira ya nyumbani?
- Je! Mtoto yuko kwenye mazingira machafu (kwenye udongo/ uchafu) hata kama mazingira yamesafishwa?
- Je! Mtoto ameonekana anakula uchafu?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Chakula cha mtoto

- Mtoto bado ananyonya?
- Mtoto anapewa vinyaji vingine?
- Mtoto anakula vyakula vingine? (angalia orodha hapa chini)
- Mtoto anaonekana kuwa na njaa?
- Mtoto anakula chakula kimojawapo kati ya hivi? Mara ngapi kwa siku na kwa kiasi gani?
  - Asili ya Nyama: nyama, samaki (kama dagaa), nyama ya kuku/ mayai, maziwa, viungo vya wanyama (kama maini, figo)
  - Mikunde: maharage, njegere n.k
  - Mbogamboga: mchicha, spinachi, maboga, majani ya maboga na mihogo
  - Matunda: maembe, papai, machungwa, mapera, ndizi
  - Chakula kikuu(kama ugali)

AINISHA

Changamoto muhimu amabazo huleta ugumu katika ulishaji na utunzaji wa mtoto

JADILI NA TOA MAPENDEKEZO

Matendo/ vitu vichache na rahisi mama anaweza jaribu kufanya

JARIBU KUFANYA

Mama apewe nafasi ya kujaribu hayo matendo mapya ndani ya muda ambao unakubalika. Nukuu hayo matendo kwenye daftari la kumbukumbu kwaajili ya ufatiliaji siku nyingine utakapomtembelea.

FORM 1.3: MUONGOZO WA KAZI KWA AJILI YA KUTEMBELEA KAYA ZENYE WATOTO WENYE UMRI WA MIEZI 12-23 KWA AJILI YA MAJADILIANO NA KUBADILISHA TABIA

ulizia jina na umri wa mtoto

AFYA YA MTOTO

- Muulize mama: mtoto anaendeleaje? (onesha kujali kwa mtoto)
- Mgonjwa au mnyonge
- Asiyetulia au analialia

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Maendeleo ya mtoto

- Je mama/mlezi muda mwingine anajihusisha na mtoto kwa;
  - Kuongea na mtoto/kufuatiliza au kurudia sauti ya mtoto?
  - Kumwambia mtoto?
  - Kucheza na mtoto?
  - Kumuonesha mtoto vitu mbalimbali, kumhamasisha mtoto ili ashike vitu na kuvipanga
  - Kufanya matendo anayofanya mtoto (mfano, kupunga mkono bai...bai)
  - Kutabasamu?
- Je! Baba anajihusisha katika mambo yaliyotajwa hapo juu?
- Una vitu au vitabu vya mtoto kuchezea? (vitu rahisi ambavyo vinaweza tengenezwa nyumbani)
- Je! Mlezi/ mama humpongeza mtoto anapongea, anapocheza, anapotambaa, anaposimama n.k?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Usafi: kunawa mikono, usafi wa maji na mazingira

- Je! Kuna mifugo nyumbani? Wamefungiwa bandani? Na je wanaweza fika mahali alipo mtoto?
- Kinyesi cha mnyama au binadamu kwenye mazingira ya nyumbani?
- Je! Mtoto yuko kwenye mazingira machafu (kwenye udongo/ uchafu) hata kama mazingira yamesafishwa?
- Je! Mtoto ameonekana anakula uchafu?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Chakula cha mtoto

- Mtoto bado ananyonya?
- Mtoto anapewa vinyaji vingine?
- Mtoto anakula vyakula vingine? (angalia orodha hapa chini)
- Mtoto anaonekana kuwa na njaa?
- Mtoto anakula chakula kimojawapo kati ya hivi? Mara ngapi kwa siku na kwa kiasi gani?
  - Asili ya Nyama: nyama, samaki (kama dagaa), nyama ya kuku/ mayai, maziwa, viungo vya wanyama (kama maini, figo)
  - Mikunde: maharage, njegere n.k
  - Mbogamboga: mchicha, spinachi, maboga, majani ya maboga na mihogo
  - Matunda: maembe, papai, machungwa, mapera, ndizi
  - Chakula kikuu(kama ugali)

AINISHA

Changamoto muhimu amabazo huleta ugumu katika ulishaji na utunzaji wa mtoto

JADILI NA TOA MAPENDEKEZO

Matendo/ vitu vichache na rahisi mama anaweza jaribu kufanya

JARIBU KUFANYA

Mama apewe nafasi ya kujaribu hayo matendo mapya ndani ya muda ambao unakubalika. Nukuu hayo matendo kwenye daftari la kumbukumbu kwaajili ya ufatliaji siku nyingine utakapomtembelea.

FORM 1.4: MUONGOZO WA KAZI KWA AJILI YA KUTEMBELEA KAYA ZENYEMAMA WAJAWAZITO KWA AJILI YA MAJADILIANO NA KUBADILISHA TABIA

Uliza jina na umri wa mama

AFYA YA MAMA NA MTOTO WAKE

- Muulize mama: mama anaendeleaje?
(onesha kuwa unamjali mama)

ULIZA , SIKILIZA, TAZAMA KWA MAKINI:

Utafutaji/ ufatiliaji wa huduma ya afya

- Muulize mama: muulize mama kama ni mjamizito?
Au amejifungua hivi karibuni?
- Unahudhuria kliniki?
  - Ni wapi?
  - Mara ngapi umehudhuria?

ULIZA , SIKILIZA, TAZAMA KWA MAKINI:

Usawa wa kijinsia

- Nani hufanya kazi zifuatazo?
  - Kulima shambani?
  - Kuchota maji na kutafuta kuni?
  - Kutafuta chakula na kupika?
  - Kufanya usafi?
  - Kumchangamsha/ kucheza na mtoto
(angalia kazi anazofanya mwanaume)
- Mama anafanya kazi nje ya nyumbani kwake?
- Nani anayekusaidia kazi?
- Nani anatoa maamuzi kuhusu chakula cha kupikwa,
malezi na afya ya kwako na watoto?
- Ni aina gani ya mifugo au mazao unayomiliki?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Usafi: kunawa mikono, usafi

usafi

- Je! Nyumba ina choo au hata choo cha shimo?
- Je! Wanafamilia wanatumia hicho choo?

maji

- Changamoto zozote za upatikanaji na utumiaji wa maji safi na salama?
- Chanzo cha upatikanaji wa maji ya kunywa, je! Ni salama?
- Je! Maji ya kunywa ya familia yanachemshwa?

Usafi wa mikono

- Je! Familia ina sehemu ya kunawia mikono na kuna sabuni na maji safi(mfano: karibu na chooni, ndani ya nyumba au jikoni)
- Je! Sehemu ya kunawia ni safi?

- Angalia kwa makini mahali wanapo nawia

Mikono iliyooshwa kwa sabuni na maji safi:

- Kabla ya kuandaa chakula
- Kabla ya kumlisha mtoto
- Baada ya kutoka chooni
- Baada ya kumnawisha mtoto aliyejisaidia
- Baada ya kuzoa uchafu au kinyesi cha binadamu au mnyama?

ULIZA, SIKILIZA NA TAZAMA KWA MAKINI:

Chakula cha mama

- Anakula vyakula gani? Mara ngapi kwa siku? Kiasi gani?
  - Nyama: nyama, samaki (mfano dagaa),
nyama ya kuku, mayai, maziwa
  - Mikunde: karanga, maharage, njegere
  - Mbogamboga: mchicha, spinachi, maboga, majani ya
maboga na mihogo.
  - Matunda: maembe, papai, machungwa, mapera, ndizi
  - Vyakula vikuu kama ugali
- Je! Mama anakula milo mingapi kwa siku?
- Je! Unapata milo ya ziada zaidi ya ile ya kawaida au
chakula cha ziada?
- Je! Unatumia vidonge vya kuongeza damu ulivyopewa
kliniki au ulivyonunua kutoka kwenye duka la dawa/
- Je! Umepewa vidonge vya vitamin A ndani ya wiki sita
tangu ulipojifungua?

AINISHA

Changamoto au mambo yanayofanya mama ashindwe kutunza au kuimarisha afya yake?

JADILI NA TOA MAPENDEKEZO

Matendo/ vitu vichache na rahisi mama anaweza jaribu kufanya ili kuboresha afya yake

JARIBU KUFANYA KWA VITENDO

Mama apewe nafasi ya kujaribu hayo matendo mapya ndani ya muda ambao unakubalika. Nukuu hayo matendo kwenye daftari la kumbukumbu kwaajili ya ufatiliaji siku nyingine utakapomtembelea.

